

Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp

Concept beleidsplan “Zicht op Thuis. Beleidsplan 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvelland” en toestemming t.b.v. en de centrumregeling Beschermd Thuis Maastricht- Heuvelland, 2022 e.v. .

Beslispunt(en)

1. Instemmen met het voorliggende concept beleidsplan “Zicht op Thuis. Beleidsplan 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvelland” betreffende beleid en uitvoering van beschermd wonen in de regio Maastricht.
2. Toestemming verlenen tot het aangaan van de centrumregeling Beschermd Thuis Maastricht-Heuvelland 2022. De afgesproken financiële bijdrage voor het regiobudget in het kader van de centrumregeling geldt pas vanaf het moment dat de gemeente de rijksmiddelen in het kader van doorcentralisatie van beschermd wonen gaat ontvangen.

Toelichting

Aanleiding / motivering

Per 1 januari 2015 is de gemeentelijke verantwoordelijkheid binnen het sociaal domein uitgebreid door decentralisatie van ex-AWBZ-taken begeleiding, inlooppunt Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en beschermd wonen in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015. Opvang. Van rijkswege werd bepaald dat verantwoordelijkheid en de middelen hiervoor aan 43 centrumgemeenten werden toegewezen. De centrumgemeente Maastricht was verantwoordelijk voor de regio Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek. Per 1 januari 2022 is gestart met doordecentralisatie van beschermd wonen. Vanaf dat moment niet alleen de 43 centrumgemeenten, maar alle 355 gemeenten zijn verantwoordelijk voor beschermd wonen voor de eigen inwoners.

Conform de afspraken tussen de VNG en de ministeries van BZK en VWS dienen de gemeenten vanaf 1 januari 2022 in een regio de beslissingen inzake beschermd wonen samen te nemen en te werken aan een gezamenlijke beleid en begroting. Het Rijk riep de gemeenten op om een keuze te maken ten aanzien van de samenwerkingsschaal en op dat niveau een beleidskoers te bepalen. Gemeenten dienen vervolgens hun samenwerking inzake beschermd wonen vanaf 1 januari 2022 opnieuw vast te leggen.

De gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland hebben voorgenomen ook na de doordecentralisatie op schaal Maastricht-Heuvelland te blijven samenwerken. Besluitvorming over de gezamenlijke beleidsmatige koers en het formaliseren van de samenwerking in de regio Maastricht- Heuvelland middels vaststelling van een nieuwe centrumregeling is hierbij aan de orde.

1. Beleidsplan Zicht op Thuis

Mensen met een verstoorde zelfregulatie, die de regie op hun eigen leven amper hebben gekend of grotendeels kwijt zijn geraakt en zelf niet kunnen zorgen voor een stabiele woonplek en een goed leven doen een beroep op beschermd wonen en/of maatschappelijke opvang. Deze mensen zijn niet in staat om op eigen kracht: zelfstandig te wonen en in andere noodzakelijke bestaansvoorzieningen te voorzien, hun

persoonlijke veiligheid te waarborgen en/of de veiligheid van anderen en/of de bescherming van goederen - in de persoonlijke levenssfeer dan wel publieke ruimte - te waarborgen. (*Commissie Dannenberg*).

Het beleid van Rijk en de opdracht voor gemeenten is gericht op de geleidelijk transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis. De commissie Toekomst beschermd wonen (commissie Dannenberg) is daarbij leidend. Mensen met psychische beperkingen moeten dus zoveel mogelijk thuis of in eigen vertrouwde woonomgeving kunnen blijven met passende ambulante ondersteuning.

Met het beleidsplan Zicht op Thuis geven de samenwerkende gemeenten richting aan het organiseren van de geleidelijk transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis in de regio Maastricht-Heuvelland.

De titel van het beleidsplan Zicht op Thuis is bepalend voor de ambitie van de gemeenten om die mensen een "zicht op thuis" te bieden.

1.1. Transformatieopgave

Om voor de doelgroep een zicht op thuis te kunnen bieden en een veilig thuis te realiseren voor de meest kwetsbare inwoners is meer nodig dan het regelen van onderdak. Het moet een plek zijn die voelt als thuis. De ambitie is dan ook een passende huisvesting en ambulante begeleiding te organiseren, zodat kwetsbare inwoners uit onze regio kunnen:

Zijn: veiligheid, privacy, stabiliteit, emotionele verbondenheid en identiteitsvorming ondersteunen;

Erbij horen: ondersteunen contact met anderen, relaties van wederkerigheid en gemeenschapsvorming;

Doen: ondersteunen veerkracht doordat ze mogelijkheid bieden tot participatie, werk, vrijwilligerswerk en andere activiteiten waarin iemand zijn of haar talenten kan uitdrukken;

Worden: persoonlijke ontwikkeling stimuleren en verbonden zijn met toekomstperspectief.

De gemeenten in de regio Maastricht-Heuvalland zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid deze ambitie de komende jaren te verwezenlijken. De ambitie betreft vier belangrijke transformatiepunten:

- ✓ Verschuiving naar ambulante ondersteuning in de eigen omgeving.
- ✓ Het Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang wordt één domein, dat we willen transformeren naar de huidige tijdsgeest met de focus op sociale inclusie;
- ✓ Inzet op herstel én preventie. Door de lokale aanwezigheid van professionals kunnen problemen eerder worden aangepakt. Samenwerking tussen begeleiding en behandeling is hierbij cruciaal.
- ✓ Realiseren van optimale solidariteit tussen de samenwerkende gemeenten.

Voor deze transformatie gelden de volgende uitgangspunten:

- ✓ maximaal mogelijke zelfregie, eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en wederkerigheid;
- ✓ normaliseren en uitgaan van mogelijkheden, daarbij maken we gebruik van het gedachtegoed van positieve gezondheid;
- ✓ recht op huisvesting dicht bij huis in een kleinschalige woonvorm op maat met focus op sociale inclusie;
- ✓ een goede spreiding van de voorzieningen over de regio;
- ✓ lokaal wat lokaal kan, regionaal wat meerwaarde heeft;
- ✓ flexibele zorg/begeleiding en ruimte voor professionele afwegingen en beslissingen;
- ✓ integrale aanpak met daarbij een snelle toegang tot zorg en een eenvoudig systeem;
- ✓ garantie op langdurige zorg indien nodig.

1.2. Besluitvormingsproces

Het voorliggende concept-beleidsplan is in juni 2021 alleen door de gemeente Maastricht vastgesteld. Nu er sprake is van doorcentralisatie van beschermd wonen en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor beleid van alle gemeenten, gaan ook de regiogemeenten besluiten over het voorliggende concept-beleidsplan Zicht op Thuis. Het beleidsplan krijgt een passende regionale titel, namelijk "Zicht op Thuis. Beleidsplan 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvalland".

Besluitvorming over het concept-beleidsplan is gestart met de vaststelling van het eerste concept door de colleges van de regiogemeenten en advisering daarover door de adviesraden.

Op verzoek van ons college heeft de adviesraad Sociaal Domein Eijsden-Margraten geadviseerd over het concept-beleidsplan (zie bijlage). Dit gebeurt gelijktijdig bij alle deelnemende gemeenten. Bij de advisering hebben de adviesraden samengewerkt, zodat de adviezen op elkaar zijn afgestemd en/of gelijkkludend zijn. Daarom hebben wij een gezamenlijke reactie op de adviezen geformuleerd (zie bijlage).

Daar de adviezen zich voornamelijk op nadere invulling van het concept-beleidsplan en het vervolgproces richten, wordt het concept-beleidsplan ongewijzigd aan uw raad voorgelegd ter vaststelling. De komende tijd zal verdere verdieping van het beleidsplan plaatsvinden, waarbij de adviespunten worden meegenomen in de uitvoeringsagenda. De adviesraden worden actief betrokken bij dat vervoegproces.

2. Centrumregeling Beschermd Thuis 2022 Maastricht-Heuvelland, 2022

De centrumgemeente Maastricht was tot 2022 verantwoordelijk voor de regio Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek. De bestaande centrumconstructie is vervallen per 1.1.2022. Conform de afspraken tussen de VNG en de ministeries van BZK en VWS dienen de gemeenten vanaf 1 januari 2022 in een regio de beslissingen inzake beschermd wonen samen te nemen en te werken aan een gezamenlijke begroting. Het Rijk riep de gemeenten op om een keuze te maken ten aanzien van de samenwerkingsschaal. De gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland hebben voorgenomen ook na de doorcentralisatie op de schaal Maastricht-Heuvelland te blijven samenwerken. De regionale samenwerking op die schaal is noodzakelijk om zorgcontinuïteit en gekwalificeerde voorzieningen voor kwetsbare inwoners te kunnen behouden en om te zorgen voor voldoende aanbod en spreiding van specifiek zorgaanbod. De regionale samenwerking is noodzakelijk om door het Rijk gestelde transformatieopgave van beschermd wonen naar beschermd thuis te realiseren.

Gemeenten dienen hun samenwerkingsafspraken vast te leggen. Besluitvorming over de samenwerking in de regio Maastricht-Heuvelland vindt plaats middels vaststelling van het beleidsplan Zicht op Thuis. Beleidsplan 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvelland" en vaststelling van de Centrumregeling 'Beschermd Thuis, Maastricht-Heuvelland, 2022 e.v.

De centrumregeling is een (lichte) gemeenschappelijke regeling en valt onder de werking van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Artikel 1, lid 2 van de Wgr luidt:

de colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Ons college verzoekt hierbij de raad om toestemming om de centrumregeling aan te mogen gaan.

De centrumregeling is niet in strijd met het algemeen belang. De centrumregeling wordt aangegaan in het belang van onze gemeente, die per 1 januari 2022 verantwoordelijk is geworden voor beschermd wonen voor onze inwoners en de transformatieopgave van beschermd wonen naar beschermd thuis. Door de samenwerking wordt zorgcontinuïteit voor kwetsbare inwoners veilig gesteld. Reeds aanwezige gekwalificeerde regionale voorzieningen kunnen worden behouden. Daarnaast kunnen wij voldoende aanbod en spreiding van een specifiek zorgaanbod in de regio realiseren. Ook de behoefte van de gemeenten om meerjarig commitment en solidariteit, zoals in het beleidsplan Zicht op Thuis is voorgenomen, zijn belangrijke argumenten voor de centrumregeling.

De centrumregeling is niet in strijd met het recht. Conform artikel 1.1. van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de gemeenten een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartigen van een of meerdere bepaalde belangen van die gemeenten. Zoals hierboven is gesteld, behartigt de centrumregeling de belangen van onze gemeente en haar inwoners. De voorliggende concept-centrumregeling voldoet aan de juridische voorwaarden. Eijsden-Margraten heeft intensief meegewerkt aan invulling van de inhoudelijke en juridische kant van de centrumregeling.

De mandaatconstructie in deze centrumregeling zorgt ervoor dat de centrumgemeente niet te veel afstand van de regiogemeenten kan innemen. De verhouding opdrachtgever - opdrachtnemer is in de

centrumregeling wederkerig en gelijkwaardig, er is geen sprake van ondergeschiktheid van de opdrachtnemer ten opzichte van de opdrachtgever en vice versa.

De huidige contracten voor beschermd wonen lopen af op 01-01-2023 en dienen in de loop van 2022 opnieuw te worden aanbesteed. In de centrumregeling wordt geregeld dat Maastricht mandaat krijgt om samen met de regio Maastricht-Heuvelland inkoop en aanbesteding voor beschermd wonen te realiseren.

Relatie met bestaand beleid en strategische visie / integraliteit

1. Wet maatschappelijke ondersteuning Wmo 2015
2. Algemene wet bestuursrecht (Awb) , afdeling 10.1.1
3. Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), artikelen 1 en 8 lid 4.
4. Programma 1. Mens en Samenleving.
 - 1.1. Kerntaak Sociaal Domein
 - 1.1.2 Ondersteunen kwetsbare inwoners. Onze kwetsbare inwoners (jong en oud) worden ondersteund opdat zij in hun eigen leefomgeving zolang mogelijk kunnen blijven wonen met goede kwaliteit van leven, deel kunnen nemen in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen.

1.1.2 Ondersteunen kwetsbare inwoners

Onze kwetsbare inwoners (jong en oud) worden ondersteund opdat zij in hun eigen leefomgeving zo lang mogelijk kunnen blijven wonen met goede kwaliteit van leven, deel kunnen nemen in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen.

Gevolgen

Burgerparticipatie, toelichting en verantwoording

Het VN-verdrag Handicap in Nederland (artikel 4) stelt dat mensen met beperkingen betrokken moeten worden bij ontwikkeling en uitvoering van beleid. De Wmo 2015 (artikel 2.1.3.) en de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Eijsden-Margraten 2015, versie 2022 (artikel 24) sluiten daarbij aan.

Beleidsplan

Op verzoek van ons college heeft de adviesraad Sociaal Domein Eijsden-Margraten geadviseerd over het concept-beleidsplan Zicht op Thuis (zie bijlage). Dit gebeurt gelijktijdig bij alle deelnemende gemeenten. Bij de advisering hebben de adviesraden samengewerkt, zodat de adviezen op elkaar zijn afgestemd en/of gelijklopend zijn. Daarom hebben wij een gezamenlijke reactie op de adviezen geformuleerd (zie bijlage). De komende tijd zal nadere uitwerking en een verdieping van het plan plaatsvinden, waarbij de adviespunten zullen landen onder andere in de uitvoeringsagenda. De adviesraden worden daarbij actief betrokken.

Centrumregeling

Gelet op de bedrijfsvoerings-technische aard van het besluit over de centrumregeling is er geen specifieke aandacht besteed voor burgerparticipatie bij het totstandkoming van de centrumregeling. De adviesraad wordt steeds geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de regionale samenwerking en de centrumregeling.

Financiële en personele aspecten, incidenteel / structureel, begrotingspost

Het voorstel heeft geen financiële gevolgen. Voor het jaar 2023 ontvangt de gemeente nog geen middelen van het Rijk voor de uitvoering van Beschermd wonen. In 2023 ontvangen de centrumgemeenten, in ons geval de gemeente Maastricht nog alle middelen voor beschermd wonen. Zie tevens hieronder.

Planning, uitvoering en evaluatie

Vanaf 1 januari 2023 zou een nieuwe financiële verdeling over gemeenten en een zogeheten woonplaatsbeginsel. Vanaf 1 januari 2023 zou het rijksbudget – met een ingroepjaar van tien jaar – verdeeld worden door middel van een nieuw objectief financieel verdeelmodel. Via de kamerbrief van 25 februari jl. heeft de staatssecretaris geïnformeerd dat de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen op 1 januari 2023 niet meer haalbaar. Door de duur van de formatie van het nieuwe kabinet kon het wetsvoorstel niet op tijd ingediend worden. Er zijn daarnaast een aantal aandachtspunten die uitgewerkt moeten worden, in samenhang met het advies van de Raad van

State over het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel. Het Rijk, gemeenten en andere partijen gaan hiervoor in overleg. Hierna wordt bezien in hoeverre bijstelling van de transitie naar beschermd wonen en wat de gevolgen zijn voor het tijdspad.

Nadat de raad de gevraagde toestemming heeft verleend dient het college de regeling vast te stellen. Deze procedure dient in alle zes Maastricht-Heuvellandgemeenten te worden doorlopen. Nadat dit is gebeurd wordt de regeling in de Staatscourant gepubliceerd en treedt deze de dag erop in werking.

Communicatie

Interactief webinar voor de gemeenteraden, adviesraden en overige belangstellenden over het plan Zicht op Thuis wordt later in samenwerking met de regiogemeenten aangeboden.

Na de vaststelling van het beleidsplan Zicht op Thuis, wordt het plan breed bekend gemaakt. Daarvoor wordt samen met de regiogemeenten een communicatieplan opgesteld.

Gelet op de bedrijfsvoerings-technische aard van het besluit over de centrumregeling is de nieuws waarde ervan voor het publiek beperkt en is geen specifieke aandacht vanuit communicatie noodzakelijk. Wel van de centrumregeling worden gepubliceerd om in werking te kunnen treden in Staatscourant, Centrale Voorzieningen Decentrale Regelgeving.

Maatschappelijke effecten

Mensen met psychische beperkingen uit de regio Maastricht-Heuvelland kunnen zoveel mogelijk thuis of in eigen vertrouwde woonomgeving blijven wonen met passende ambulante ondersteuning. Met het beleidsplan Zicht op Thuis geven de samenwerkende gemeenten daar richting aan.

Door de regionale samenwerking wordt zorgcontinuïteit voor kwetsbare inwoners veilig gesteld. Reeds aanwezige gekwalificeerde regionale voorzieningen kunnen worden behouden. Daarnaast kunnen wij voldoende aanbod en spreiding van een specifiek zorgaanbod in de regio realiseren.

Privacy

Niet van toepassing

Risico's

De looptijd van het concept-beleidsplan is van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2024. Het plan is op 1 juli 2021 reeds vastgesteld door de gemeenteraad van Maastricht. Indien het plan wordt door de regiogemeenten in mei/ begin juni 2022 vastgesteld, dan is de uitvoering in Maastricht reeds in 2021 gestart. De periode ná vaststelling door de regiogemeenten is relatief kort en zal wellicht niet voldoende zijn om alle doelen volledig gezamenlijk te kunnen realiseren. Het geeft anderzijds wel de ruimte om het beleidsplan in 2024 te evalueren en eventueel bij te stellen.

De centrumregeling regelt mandaat voor Maastricht om namens de regiogemeenten inkoop en aanbesteding te realiseren. Eind april 2022 gaat Maastricht onder voorbehoud van de besluitvorming over de centrumregeling de nieuwe aanbesteding voor Beschermd Wonen publiceren. Mocht het beleidsplan en/of de centrumregeling niet of niet op tijd door alle colleges en de raden worden vastgesteld, dan moet de inkoop met één jaar uitgesteld worden en zullen de huidige contracten wederom verlengd worden. In dat geval wordt voor 2023 niet ingekocht aan de hand van nieuwe beleidsuitgangspunten c.q. de hierboven genoemde transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis.

Binnen de centrumregeling kan niet (vanzelfsprekend) rekening worden met besluiten van de individuele gemeenten. Bijvoorbeeld: eventuele bezuinigingsopdracht van één gemeente kan niet worden vertaald naar een beleidswijziging en/of inkoopopdracht voor de hele regio.

Het college van Eijsden-Margraten
De gemeentesecretaris,

De voorzitter,

Drs. M.A.G. Gerits

Drs. G.J.M. Cox

RAADSBSLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. Instemmen met het voorliggende concept beleidsplan “Zicht op Thuis. Beleidsplan 2021-2024. Regio Maastricht-Heuvelland” betreffende beleid en uitvoering van beschermd wonen in de regio Maastricht.
2. Toestemming verlenen tot het aangaan van de centrumregeling Beschermd Thuis Maastricht-Heuvelland 2022.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 24 mei 2022.

De griffier,

Mr. M. Verbeet

De voorzitter,

Drs. G.J.M. Cox